

Z ŻYCIA

Politechniki Śląskiej

Grudzień '92

Rok akademicki
1992/93

nr 3

P.4492/92/93

Serdeczne życzenia wszelkiej pomyślności w pracy zawodowej oraz szczęścia w życiu osobistym w Nowym Roku składa pracownikom i studentom

Kierownictwo Uczelni

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku na ręce JM Rektora nadeszły życzenia od Ministra Edukacji Narodowej następującej treści:

Szanowny Panie Rektorze,

Z okazji zbliżających się świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku pragnę życzyć Panu Rektorowi wiele szczęścia i pomyślności w życiu osobistym oraz w pracy zawodowej. Proszę również Szanownego Pana Rektora o przekazanie w moim imieniu życzeń świątecznych wszystkim studentom, wykładowcom i pracownikom kierowanej przez Pana Uczelni.

Łączę wyrazy szacunku

Prof. dr hab. inż. Zdobysław Flisowski

Wśród wielu życzeń świąteczno-noworocznych, które nadeszły do JM Rektora, są życzenia m.in. od: Konsula Generalnego Ambasady Stanów Zjednoczonych AP, Prezydenta Miasta Katowic, Przewodniczącego Rady Miejskiej i Prezydenta Miasta Gliwic, a także życzenia z krajowych i zagranicznych uczelni wyższych, m.in. z: Uniwersytetu w Nottingham, Politechniki w Doniecku, Mariupolskiego Instytutu Metalurgicznego i Wyższej Szkoły Technicznej w Ostrowie.

SENAT

◆ 7 grudnia 1992 r. odbyło się trzecie zwyczajne posiedzenie Senatu Politechniki Śląskiej z następującym porządkiem obrad: rozpatrzenie wniosku Rady Wydziału Mechanicznego-Technologicznego w sprawie nadania prof. Januszowi DIETRYCHOWI tytułu doktora honoris causa Pol. Śl., sprawy personalne, przedstawienie raportu o stanie kadry nauczycieli akademickich Uczelni, podjęcie uchwały w sprawie zasad doboru kandydatów na poszczególne kierunki studiów w roku ak. 1993/94, zasięgnięcie opinii w sprawie przejęcia w użytkowanie obiektów Ośrodka Sportu i Rekreacji w Gliwicach oraz sprawy bieżące i wolne wnioski.

W posiedzeniu uczestniczyło 40 członków Senatu i 5 zaproszonych gości.

◆ Dziekan Wydziału Mechanicznego Technologicznego prof. L. DOBRZAŃSKI przedstawił wniosek Rady Wydziału w sprawie nadania tytułu doktora honoris causa Politechniki Śląskiej profesorowi Januszowi DIETRYCHOWI, a następnie scharakteryzował dorobek naukowy Kandydata.

Profesor J. Dietrych urodził się 23 lipca 1907 r. w Łodzi. Studia wyższe ukończył na Wydziale Mechanicznym Politechniki Warszawskiej. W 1933 r. rozpoczął pracę zawodową w charakterze konstruktora w Państwowych Zakładach Inżynierii, a następnie do wybuchu II wojny światowej pracował w Zakładach Ostrowieckich. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939 r. jako oficer artylerii w Warszawskiej Brygadzie Pancerno-Motorowej, dowodzonej przez pułkownika Stefana Roweckiego. Okres wojenny do 1945 r. spędził w obozie jenieckim w Murnau.

Po zakończeniu wojny podjął pracę na stanowiskach kierowniczych w biurach projektowo-konstrukcyjnych i wytwórni maszyn dla potrzeb górnictwa węglowego. W latach 1949-53 był organizatorem i kierownikiem Centralnego Biura Konstrukcji Maszyn Górniczych, a w latach 1955-59 generalnym projektantem Zakładów Wzbogacania Węgla dla ChRL.

Od 1947 r. współpracował z Wydziałem Mechanicznym Politechniki Śląskiej. W 1955 r. uzyskał tytuł docenta, a w 1957 r. - tytuł profesora nadzwyczajnego. W 1960 r. został kierownikiem Katedry Części Maszyn, którą po trzech latach przekształcił w Katedrę Podstaw Konstrukcji Maszyn. W latach 1971-77 był dyrektorem Międzywydziałowego Instytutu Mechaniki i Podstaw Konstrukcji Maszyn.

Jest laureatem dwóch nagród państwowych (1950, 1964) oraz Honorowym Członkiem Polskiego Towarzystwa Mechaniki Teoretycznej i Stosowanej. Jest autorem licznych publikacji naukowych oraz monografii pt. „Osadzarki” (PWT, 1953) i książki „Teoria i budowa przesiewaczy” (WGH, 1952, 1962), a także współautorem kilku wydań książki „Podstawy konstrukcji maszyn” i autorem podręcznika „Rysunek techniczny jako zapis konstrukcji” (1976, 1979, 1987) oraz książki „Konstrukcja i konstruowanie” (WNT, 1968).

Twórcze zainteresowanie Profesora jednoznacznością terminów dla właściwego zrozumienia tekstu zaowocowało opracowaniem „Minileksykonu” (1987). Jego książka „System i konstrukcja” (WNT, 1978) - przetłumaczona także na j. rosyjski - stanowi syntezę zagadnień związanych z procesami twórczymi w dziedzinie techniki, zwłaszcza zaś w projektowaniu i konstruowaniu. Ma ona cechy interdyscyplinarne z takich dziedzin, jak: mechanika, wytrzymałość, teoria drgań, stateczność, ekonomia itp. Książka ta została wyróżniona w spisie publikacji heurystycznych np. na konferencji ICED (Zurich, 1991).

Najwyższą zasadą - według Profesora - powinno być popieranie wszystkiego co twórcze i nauka konstrukcji jest jednym z najbardziej racjonalnych wyrazów tego impulsu. Jako propagator pewnego typu myślenia, stworzył oryginalną filozofię w zakresie systemu i konstrukcji i łączy ją z wyznawanym przez siebie „confesio fidei”, który jednoznacznie zaświadcza filozofię konceptualnego realizmu. Jego liczne publikacje w czasopismach technicznych („Problemy Postępu Technicznego”, „Mechanik”, „Przegląd Techniczny”) związane są z nauką konstrukcji, twórczością inżynierską i humanizacją techniki. Równie bogata jest Jego aktywność konferencyjna; liczne wystąpienia na konferencjach, sympozjach i kongresach przyczyni-

ły się do tego, iż Profesor stał się uznanym autorytetem w reprezentowanej przez siebie specjalności.

Obecnie, mimo że Profesor ukończył 85 lat, nadal prowadzi aktywną działalność naukową wyrażaną zarówno w formie publikacyjnej, konferencyjnej, jak i odczytowej w Klubie Inteligencji Katolickiej. Jego działalność w Politechnice Śląskiej przyczyniła się do wykształcenia licznych zastępów projektantów, inżynierów i młodych kadr naukowych. Wypromował 31 doktorów. Przez wiele lat prowadził Seminarium Nauki Konstrukcji dla projektantów, konstruktorów i pracowników naukowych (takich spotkań zorganizował ok. 230). Stworzył znaną w Polsce i za granicą szkołę nauki konstrukcji.

W dyskusji nad wnioskiem prof. W. CHOLEWA zwrócił uwagę na bardzo duży wkład Kandydata w rozwój określonej dziedziny wiedzy i aktualność wypracowanych wniosków. Nazwisko Profesora jest znane na wszystkich Wydziałach Mechanicznych uczelni technicznych w Polsce, jest też często cytowane za granicą. Dyskutant podkreślił również zasługi Kandydata w rozwoju młodej kadry.

Prof. J.T. GAWŁOWSKI stwierdził, iż Kandydat jest autorytetem w zakresie projektowania nie tylko na Wydziałach Mechanicznych, ale również na innych wydziałach i w różnych specjalnościach.

W imieniu Rady Wydziału Mechanicznego Energetycznego wniosek poparł prof. J. KOSMAN.

W głosowaniu jawnym Senat przyjął jednomyślnie wniosek o wszczęcie postępowania w sprawie nadania profesorowi J. Dietrychowi tytułu doktora honoris causa Politechniki Śląskiej. Przyjęto również, że honorowym promotorem będzie prof. Józef WOJNAROWICZ, natomiast senatami opiniującymi będą Senat Politechniki Warszawskiej i Senat Politechniki Wrocławskiej.

♦ W „sprawach personalnych” Senat rozpatrzył jeden wniosek dotyczący mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego i pięć wniosków w sprawie mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego.

• Wniosek Rady Wydziału Architektury o mianowanie prof. dra inż. arch. Stanisława TOMASZKA na stanowisko profesora zwyczajnego w Katedrze Planowania Przestrzennego i Urbanistyki zreferował Prorektor prof. A. KLIMPEL.

Prof. St. Tomaszek (l. 66) jest absolwentem Politechniki Gdańskiej i tam rozpoczął pracę zawodową (1951-65). W 1965 r. podjął pracę w charakterze generalnego projektanta planu zagospodarowania przestrzennego zespołu portowo-miejskiego Gdańsk-Gdynia. W roku 1968

przeniósł się do Katowic, gdzie został współorganizatorem Katowickiego Oddziału Instytutu Urbanistyki i Architektury. Stopień naukowy doktora uzyskał w 1973 r., a następnie w latach 1976-77 pełnił funkcję dyrektora Biura Przestrzennego w Katowicach. Od 1978 r. jest pracownikiem Politechniki Śląskiej. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w 1987 roku. Na Wydziale Architektury pełni kolejno funkcje: z-cy Dyrektora Instytutu Urbanistyki i Architektury (1978-81), Prodziekana ds. Dydaktycznych (1981-87), Dziekana (od 1987 r.), Kierownika Katedry Planowania Przestrzennego i Urbanistyki (od 1984 r.).

Jego dorobek naukowy i zawodowy jest b. bogaty i obejmuje: 72 publikacje naukowe (monografie, artykuły, referaty, podręczniki), 24 ważniejsze prace projektowe urbanistyczne i architektoniczne, 34 niepublikowane prace naukowe, 67 ważniejszych recenzji, ekspertyz i opinii. Był promotorem 5 zakończonych prac doktorskich.

Wielokrotnie wyróżniony nagrodami za prace twórcze i za działalność naukową. Pełni funkcje w stowarzyszeniach oraz instytucjach zawodowych i naukowych, w Komitecie PAN, w Komisjach i Radach Naukowych w kraju i za granicą. Odznaczony m.in. Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

W opinii prof. J.T. GAWŁOWSKIEGO, który zabrał głos w dyskusji nad wnioskiem, Kandydat jest uznanym autorytetem w skali międzynarodowej i w pełni zasługuje na poparcie.

W głosowaniu tajnym Senat zaopiniował wniosek pozytywnie większością głosów (34 „tak”, 1 „nie”, 4 „wstrz.”).

- Wniosek Rady Wydziału Automatyki, Elektroniki i Informatyki w sprawie mianowania doc. dra hab. inż. Andrzeja KARWOWSKIEGO na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Instytucie Elektroniki zreferował Dziekan prof. J. CHOJCAN.

Doc. A. Karwowski (l. 47, doktorat - 1976 r. w Instytucie Telekomunikacji i Akustyki Pol. Wrocławskiej, habilitacja - 1984 r., Wydz. Elektroniki Pol. Wrocławskiej) był pracownikiem Pol. Wrocławskiej (1969-84), a następnie Oddziału Wrocławskiego Instytutu Łączności w Warszawie (1985-86). Od 1987 r. jest pracownikiem Wydz. Aut. El. i Inf. Pol. Śl. Specjalizuje się w rozwiązywaniu różnorodnych problemów promieniowania i rozpraszania fal metodami numerycznymi. Jego opublikowany dorobek naukowy obejmuje łącznie 53 pozycje, w tym 33 indywidualne (10 w czasopiśmie PAN, 13 w czasopiśmie zagranicznych i materiałach z konferencji międzynarodowych). W latach siedemdziesiątych brał udział m.in. w pracach zespołu

opracowującego projekt anteny Warszawskiej Radiostacji Centralnej. Przebywał na stażu naukowym w Centre National d'Etudes des Telecommunications (Francja, 1992 r.). Opiniował dwie prace habilitacyjne i jedną pracę doktorską. Jest członkiem Międzynarodowego Komitetu Programowego Wrocławskiego Międzynarodowego Sympozjum Kompatybilności Elektromagnetycznej, dwukrotnie był „chairmanem” sesji „Antennas and Propagation - EMC Aspects”.

W dyskusji wniosek poparł prof. S. WĘGRZYN. Senat w głosowaniu tajnym zaopiniował pozytywnie wniosek większością głosów (36 „tak”, 1 „nie”, 3 „wstrz.”).

- Wniosek Rady Wydziału Elektrycznego o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego doc. dra hab. inż. Aleksandra ŻYWCA w Instytucie Maszyn i Urządzeń Elektrycznych zreferował Dziekan prof. T. GLINKA.

Doc. A. Żywiec (l. 54, doktorat - 1970 r., habilitacja - 1981 r.) pracuje na stanowisku docenta od 1982 r. Opublikował łącznie 61 pozycji, w tym: 2 monografie, 2 podręczniki, 9 skryptów i 48 artykułów i referatów naukowych. Wykonawca i kierownik ponad 100 prac naukowych, promotor 136 prac magisterskich i inżynierskich. W latach 1981-87 Prodziekan ds. Studiów dla Pracujących, a w latach 1981-85 Kierownik Zespołu Naukowo-Dyd. w Instytucie, od 1985 r. z-ca Dyrektora Instytutu ds. Dydaktyki. W głosowaniu tajnym Senat większością głosów zaopiniował pozytywnie wniosek (36 „tak”, 2 „nie”, 2 „wstrz.”).

- Kolejny wniosek przedstawił Dziekan Wydziału Górnictwa i Geologii prof. B. DRZĘŻLA. Dotyczył on mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego doc. dra hab. inż. Henryka PRZYBYŁY w Katedrze Organizacji i Ekonomiki Górnictwa.

Doc. H. Przybyła (l. 50, doktorat - 1974 r., habilitacja - 1989 r.) posiada następujący dorobek naukowy: 40 publikacji (w tym 16 samodzielnych), 15 referatów wygłoszonych na konferencjach naukowych, 65 prac naukowo-badawczych (współautor); jest współautorem 3 skryptów i jednego projektu wynalazczego oraz wzoru użytkowego. Od 1991 r. jest Kierownikiem Katedry. Członek Sekcji Ekonomiki i Organizacji w Górnictwie Komitetu Górnictwa PAN, członek Głównej Komisji ds. Organizacji i Zarządzania przy ZG SITG.

W dyskusji wniosek poparł prof. F. KRASUCKI.

Senat w głosowaniu tajnym zaopiniował pozytywnie wniosek większością głosów (34 „tak”, 2 „nie”, 4 „wstrz.”).

- Wniosek Rady Wydziału Mechanicznego Energetycznego - przedstawiony przez Dziekana prof. J. SKŁADZIENIA - dotyczył mianowania

na stanowisko profesora nadzwyczajnego doc. dra hab. inż. Andrzeja WITKOWSKIEGO w Instytucie Maszyn i Urządzeń Energetycznych. Doc. A. Witkowski (l. 56, doktorat - 1972 r., habilitacja - 1987 r. jest autorem lub współautorem 40 artykułów naukowych (w tym 5 opublikowanych za granicą), 25 referatów, 75 niepublikowanych prac naukowo-badawczych i jednego skryptu (4 wydania). Jest recenzentem 2 rozpraw doktorskich i jednej recenzji wydawniczej rozprawy habilitacyjnej. Odbił staż zawodowy w BSiPE „Energieprojekt” w Gliwicach oraz staż naukowy w Moskiewskim Instytucie Energetycznym. Wyróżniony nagrodą indywidualną III stopnia i dwoma nagrodami zespołowymi II stopnia Ministra NSZWiT. Pełnił m.in. funkcję Kierownika Studium Podyplomowego (1987-90), jest przewodniczącym Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Studentów (od 1984 r.) i członkiem dwóch Komisji Rektorskich.

Z głosem popierającym wniosek wystąpili prof. G. KOSMAN i prof. St. MIERZWIŃSKI.

W głosowaniu tajnym Senat zaopiniował pozytywnie wniosek większością głosów (36 „tak”, 4 „nie”).

- Ostatni wniosek - przedstawiony w imieniu Rady Wydziału Górniczo-Geologicznego przez Dziekana prof. B. DRZĘŻLĘ - dotyczył mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze Elektryfikacji i Automatyki Górniczo-Geologicznej doc. dra hab. inż. Krystiana KALINOWSKIEGO.

Doc. K. Kalinowski (l. 53, doktorat - 1969 r., habilitacja - 1986 r.) ma w swym dorobku naukowym 41 pozycji, w tym 10 opublikowanych za granicą. Jest współautorem 14 prac naukowo-badawczych, brał czynny udział w 15 konferencjach naukowych, w tym w 8 międzynarodowych. Opublikował 8 skryptów, w tym 3 samodzielnie; był promotorem 60 prac dyplomowych magisterskich i inżynierskich. Jest kierownikiem Zakładu Automatyki i Telemekhaniki Górniczej w Katedrze.

Z głosem popierającym wniosek wystąpił prof. F. KRASUCKI.

W głosowaniu tajnym Senat zaopiniował pozytywnie wniosek większością głosów (31 „tak”, 2 „nie”, 5 „wstrz.”).

- ◆ W kolejnym punkcie obrad JM Rektor prof. W. WINKLER przedstawił raport o stanie kadry nauczycieli akademickich w Uczelni. W swoim wystąpieniu JM Rektor zwrócił szczególną uwagę na wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy stanu kadrowego, a także z okresowej oceny nauczycieli akademickich, którą zakończono w pierwszym półroczu 1992 r. Ważniejsze dane na ten temat oraz wnioski zamieszczamy oddzielnie, po sprawozdaniu z obrad

Senatu. W dyskusji poruszono następujące kwestie:

- Prof. S. WĘGRZYŃSKI ocenił pesymistycznie, że Uczelnia zmierza nieuchronnie do upadku i podał, że przyczynami takiego stanu są: uwarunkowania zewnętrzne, tj. wrogi stosunek Władz Miasta do Uczelni i sprawy wewnętrzne, tj. niezrozumiała i niezwykle dziwna postawa niektórych pracowników Uczelni zajmujących ważne i odpowiedzialne stanowiska np. w CKdsTNiSN, w Radzie Głównej. Profesor wnioskował, aby zorganizować spotkanie robocze z delegatami Uczelni do Rady Miejskiej z udziałem Dziekanów oraz drugie - z przedstawicielami Uczelni w CK i RG.

Ustosunkowując się do tej wypowiedzi JM Rektor stwierdził, iż generalnie nie należy popadać w pesymizm, gdyż sytuacja nie jest tragiczna; są bowiem Wydziały o pełnych prawach akademickich, z kategorią A. Istnieje jednak pewne zagrożenie na innych Wydziałach i tam właściwa polityka kadrowa powinna tym zagrożeniom przeciwdziałać. Zapewnił, iż Władze Uczelni będą na bieżąco sytuację kontrolować.

- Prof. J. SUWIŃSKI uważa, iż opinia prof. S. Węgrzyna jest zbyt pesymistyczna. Pozytywnym objawem jest stosunkowo duża liczba asystentów, którzy stanowią podstawowy warunek rozwoju kadry. Uzyskiwanie tytułu naukowego hamuje - zdaniem Dyskutanta - stosunkowo mała liczba doktorów habilitowanych; ponadto CK podniosła poprzeczkę wymagań w stosunku do kandydatów ubiegających się o tytuł naukowy.

- Prof. J.T. GAWŁOWSKI przyrównał postawy niektórych pracowników i absolwentów do „diabelskiego procesu” zwracania się przeciwko własnej Uczelni.

- Mgr J. ŻELIŃSKI stwierdził, iż w sprawozdaniu Rektora zabrakło kilku elementów, a mianowicie: brak informacji o profesorach zatrudnionych na niepełnym etacie oraz - w odniesieniu do adiunktów i asystentów - brak danych o ew. dodatkowym zatrudnieniu. Zdaniem Dyskutanta, hamulcem rozwoju młodej kadry jest potrzeba dodatkowego zatrudnienia.

- Prorektor B. POCHOPIEŃ zwrócił uwagę na liczbę studentów przyjętych w bieżącym roku akademickim, która świadczy o tym, że dokonał się w Uczelni przełom. Ma to niewątpliwie wpływ na stan finansowy Uczelni. Zwracając się z apelem o nieobniżanie poprzeczki w trakcie realizacji procesu dydaktycznego, prosił jednocześnie o życzliwe traktowanie studentów przez nauczycieli akademickich, szczególnie na I roku.

- Prof. T. GLINKA poparł wypowiedź oraz wnioski zgłoszone przez prof. S. Węgrzyna.

- Zabierając ponownie głos, mgr J. ŻELIŃSKI

postulował, aby w przyszłości znane były wcześniej kryteria oceny nauczycieli akademickich. Zasady oceny powinny uwzględniać działalność dydaktyczną, naukową i organizacyjną, ale nie powinno się stosować systemu punktowego.

- JM Rektor prof. W. WINKLER stwierdził, iż do następnej oceny, która będzie za cztery lata, będzie się można lepiej przygotować, wprowadzić do systemu niezbędne korekty. Generalnie jednak, ocena punktowa - przez niektórych krytykowana - daje pewną możliwość oceny wymiernej i obiektywnej.
- Dr B. PALUCHIEWICZ prosiła przewodniczącego Komisji Statutowej o ustosunkowanie się do oceny - „pozytywna w zastrzeżeniu”. JM Rektor zwrócił uwagę, że wyjaśnienia na ten temat powinni złożyć ci oceniający, którzy taką ocenę wystawili.
- Prof. J. SKŁADZIENIŃ wyjaśnił, iż na Wydz. ME nie było ocen negatywnych, lecz wskutek zastrzeżeń Władz Rektorskich do czterech pracowników, pojawiła się ocena „pozytywna z zastrzeżeniem”. Osoby z taką oceną będą ponownie oceniane po okresie rocznym.
- Prof. J. SUWIŃSKI stwierdził, iż ocena taka nie jest określeniem statutowym, ale w przypadku małej liczby punktów, które były kryterium pomocniczym, nie można stawiać oceny zdecydowanie pozytywnej.
- Nawiązując do tej sprawy JM Rektor zwrócił uwagę, że dobry kierownik powinien oceniać pracownika na bieżąco, a nie tylko statutowo raz na 4 lata.
- Z natychmiastową repliką wystąpił dr A. SOBAŃSKI, który powołując się na Statut i Ustawę stwierdził, iż ocena pracownika może odbywać się raz na 4 lata, a w przypadku oceny negatywnej - w okresie nie krótszym niż rok i nie dłuższym niż 2 lata.
- Prof. L. DOBRZAŃSKI przypomniał, iż zgodnie ze Statutem i Ustawą, w wyniku przeprowadzonej oceny okresowej, należy podjąć decyzję: ocena pozytywna, czy ocena negatywna. Są to podstawy do wszczęcia ew. formalnych czynności prawnych. „Zastrzeżenie” należy rozumieć jako wskazanie pracownikowi pewnych niedomogów, które zagrażają jego ocenie pozytywnej w przyszłości. Ponadto Dyskutant nie zgodził się z dr A. Sobańskim, gdyż Statut wyraźnie wskazuje, że rutynowa ocena kadry jest dokonywana co 4 lata, natomiast z inicjatywy przełożonego, taka ocena może być dokonywana w dowolnym czasie.
- Zabierając ponownie głos, dr B. PALUCHIEWICZ zwróciła uwagę, że wątpliwości, które pojawiają się w związku z oceną byłyby wyjaśnione, gdyby wszyscy Dziekani skorzystali

z zaproszenia JM Rektora na spotkanie zorganizowane w terminie poprzedzającym przeprowadzenie ocen.

- Prof. St. MIERZWIŃSKI stwierdził, iż decydujący wpływ na wyniki oceny posiadają m.in. warunki finansowe Uczelni, które rzutują na atmosferę pracy. Np. środki na BW i BK są rozkładane w czasie, często „spadają” nagle. Wynikają stąd trudności właściwego ustawienia programów badań i ich finansowania. Sprawy te wymagają uporządkowania, bowiem wpływają one na rozwój kadry, realizację prac naukowych i możliwości rzetelnej oceny.

- Prof. A. ZASTAWNY próbował wszcząć dyskusję na temat kryteriów oceny pracowników, ale JM Rektor - prosząc o nieprzedłużanie obrad - wyraził sugestię, aby wszelkie uwagi kierować do odpowiedniego zespołu na piśmie.

- Zdaniem prof. S. WĘGRZYNA, ocena pracowników została w Uczelni przeprowadzona dobrze. Wyniki oceny są takie, iż w tym względzie nie występuje żadne zagrożenie dla Uczelni. Na podkreślenie - zdaniem Profesora - zasługuje fakt, że stosunek JM Rektora i Senatu do pracowników naukowo-dydaktycznych jest właściwy, a świadczy także o nim sprawa podjęcia do wynagrodzeń.

Na zakończenie dyskusji JM Rektor - nawiązując do wypowiedzi prof. S. Węgrzyna - stwierdził, iż opinia ta nie jest opinią powszechną w Uczelni. Spotyka się bowiem ze złośliwymi uwagami na temat dotacji przyznawanych nagle przez MEN.

◆ Zasady doboru kandydatów na studia w r.ak. 1993/94 były przedmiotem następnego punktu obrad. Prorektor ds. Dydaktyki prof. B. POCHOPIEŃ poinformował na wstępie, że 1 grudnia na spotkaniu z Dziekanami uzgodniono treść projektu uchwały w tym względzie. Projekt zakłada, iż na siedmiu kierunkach odbędą się sprawdziany przedmiotowe, niezależnie od liczby kandydatów. Na pozostałych dwunastu kierunkach odbędą się natomiast rozmowy kwalifikacyjne, jeśli liczba kandydatów przekroczy ustalony limit miejsc. W projekcie uchwały wprowadzono również status wolnego słuchacza oraz przyjęto, że studia wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne są studiami płatnymi.

Po zreferowaniu przez Prorektora projektu uchwały odbyło się głosowanie (nie było chętnych do dyskusji), w wyniku którego przyjęto jednomyślnie przedstawiony projekt. Pełną treść podjętej uchwały zamieszczamy w rubryce DYDAKTYKA.

◆ Kolejną sprawą było zasięgnięcie opinii odnośnie do przejścia w użytkowanie obiektów Ośrodka Sportu i Rekreacji (OSiR) przez Uczelnię. JM Rektor prof. W. WINKLER nad-

mienił, iż pojawiła się szansa stworzenia warunków do uprawiania sportu przez studentów i pracowników i dlatego zaapelował o poparcie przez Senat opracowanego projektu uchwały, której treść jest następująca:

„W związku z dokonanymi uzgodnieniami z Zarządem Miasta Gliwice, na podstawie których Politechnika Śląska przejmuje w użytkowanie na zasadach nieodpłatnej dzierżawy kompleks rekreacyjno-hotelowy przy ulicy Pstrowskiego 26 (Hala Sportowa, Lodowisko „Tafla” oraz Hotel „Relaks”), Senat Politechniki Śląskiej na posiedzeniu w dniu 7 grudnia 1992 roku uchwała co następuje:

1. Z dniem 1 stycznia 1993 roku tworzy się jednostkę międzywydziałową o nazwie Ośrodek Sportu Politechniki Śląskiej.

2. Z dniem 1 stycznia 1993 roku włącza się w strukturę nowo utworzonego Ośrodka Studium Wychowania Fizycznego i Sportu Politechniki Śląskiej.

3. Głównymi zadaniami Ośrodka są:

- realizacja zadań dydaktycznych w zakresie realizowanym uprzednio przez SWFiS,
- organizacja zajęć pozaprogramowych dla środowiska akademickiego, współdziałanie z organizacjami samorządowymi w zakresie imprez sportowych o zasięgu miejskim, regionalnym i krajowym.

Szczegółowy zakres działania, zadania i strukturę organizacyjną Ośrodka określi jego regulamin wewnętrzny.

4. Nadzór nad pracami organizacyjnymi i realizacją spraw kadrowych związanych z powstaniem Ośrodka powierza się stosownie do posiadanych kompetencji: Prorektorowi ds. Organizacji i Rozwoju oraz Dyrektorowi Administracyjnemu”.

Prorektor prof. A. KLIMPEL omawiając projekt uchwały stwierdził, iż w wyniku prowadzonych od blisko dwóch lat rozmów Kierownictwa Uczelni z Władzami Miasta o przekazanie obiektów OSiR w użytkowanie Uczelni osiągnięto porozumienie. Władze Miasta zdecydowały się na nieodpłatne przekazanie obiektów w dzierżawę; projekt umowy jest w fazie negocjacji.

Podstawą podjęcia takich działań przez Kierownictwo Uczelni był fakt, że Uczelnia wynajmuje odpłatnie pomieszczenia OSiR w 90% godzin, którymi ten obiekt dysponuje. Równocześnie Uczelnia ponosi koszty związane z wynajmowaniem sal na zajęcia w różnego rodzaju małych obiektach sportowych. Po analizie podjęto decyzję o przejściu obiektów OSiR i zorganizowaniu kompleksu sportowego pod nazwą Ośrodek Sportu Politechniki Śląskiej, na który złożą się hala sportowa z zapleczem i lodowisko

wraz z terenem przyległym (parkiem). W zamiarze jest uruchomienie kortów w okresie letnim na lodowisku. Wiosną podjęte zostałyby prace związane z rekultywacją i przygotowaniem parku do określonych zajęć sportowych. Zamierzenia te nie będą trudne w realizacji, gdyż wstępne rozmowy z MEN wskazują na możliwość dofinansowania. Hala sportowa i hotel były ostatnio remontowane i - jak wynika z dokonanego przeglądu - znajdują się w bardzo dobrym stanie. Dzięki działalności gospodarczej, obiekt jest w stanie pokryć koszty bieżącej eksploatacji z uzyskiwanych dochodów, koszty działalności dydaktycznej pokrywane będą przez budżet.

W opinii Dyrektora W. WYDRYCHIEWICZA jest to propozycja korzystna dla Uczelni. Przewiduje się, że umowa będzie podpisana na okres nie krótszy niż 20-25 lat, co stwarza perspektywę działania z możliwością inwestowania i jednocześnie rozwiąże problemy bazy sportowej dla Uczelni.

Głos w tej sprawie zabrał również Kierownik Studium WF mgr Zb. PODGÓRSKI, który m.in. nadmienił, iż w roku bieżącym mija 40 lat od utworzenia w Uczelni Studium WF. W owych latach jednostka ta nie zawsze była doceniana przez Władze Uczelni; co pewien czas ożywały nadzieje na budowę hali sportowej, co - jak wiadomo - nigdy nie zostało zrealizowane. Z drugiej strony Dziekani zarzucają, iż zajęcia są mało atrakcyjne (brak możliwości wyboru dyscypliny i godzin zajęć). W dotychczasowych warunkach było to niemożliwe, ale mimo tych trudności Uczelnia plasowała się najczęściej w pierwszej trójce w rywalizacji sportowej z uczelniami technicznymi. Mgr Zb. Podgórski stwierdził na zakończenie, iż propozycja Kierownictwa Uczelni świadczy o dostrzeganiu roli sportu w kształceniu studentów i prosił o poparcie tej propozycji przez Senat.

W dyskusji prof. S. WĘGRZYN poparł projekt uchwały i jednocześnie zaapelował, aby Władze Uczelni nie przyjmowały w umowie żadnych zobowiązań na rzecz Miasta. Ponadto Profesor zaproponował, aby wstęp projektu uchwały zmienić przyjmując sformułowanie: „W związku z przekazaniem przez Zarząd Miasta Gliwice w użytkowanie na zasadach nieodpłatnej dzierżawy na 20 lat kompleksu rekreacyjno-hotelowego...”. Po uwzględnieniu tej poprawki Senat jednomyślnie podjął „Uchwałę w sprawie powołania Ośrodka Sportu Politechniki Śląskiej”.

♦ W „sprawach bieżących” głos zabierali

• JM REKTOR poinformował o:

- nadaniu tytułu doktora honoris causa Politechniki Częstochowskiej Profesorowi Janowi SZARGUTOWI,

- nominacji na stanowisko profesora zwyczajnego prof. Włodzimierza SIKORY,
- wyborze dr Bożeny PALUCHIEWICZ na przewodniczącą ZNP,
- rozpoczęciu funkcjonowania „Fundacji na rzecz Politechniki Śląskiej”.
- Prof. S. WĘGRZYN - postulował podjęcie przez Senat uchwały sprzeciwiającej się decyzji Rządu o obniżeniu kar za zanieczyszczanie środowiska. JM Rektor zaproponował przygotowanie treści takiej uchwały na następne posiedzenie Senatu.
- Dr W. PILLICH - poruszył sprawę zmniejszenia o 9% środków budżetowych na 1993 r. W stosunku do takiej decyzji Minister złożył wotum separatum. Uczelnia powinna - zdaniem mówcy - poprzeć działania MEN i wystąpić w tej sprawie w sposób zdecydowany, przedstawiając skutki, jakie realizacja takiej decyzji może przynieść. Popierając propozycję, JM Rektor wniósł, aby powołać zespół dla opracowania projektu takiej uchwały. W skład zespołu Senat - na wniosek JM Rektora - powołał: dra W. PILLICHA, prof. L. DOBRZAŃSKIEGO, prof. W. CHOLEWĘ, prof. A. KLIMPLA i mgra W. WYDRYCHIEWICZA. Zaproponowaną uchwałę Senat przyjął jednomyślnie. A oto jej pełna treść:

U C H W A Ł A
Senatu Politechniki Śląskiej
w Gliwicach z dnia
7 grudnia 1992 r.

Politechnika Śląska w Gliwicach na 11 wydziałach i 18 kierunkach kształci 12 190 studentów. W roku akademickim 1993/94 liczba ta może wzrosnąć do ok. 16 000. Uczelnia zatrudnia 3185 pracowników, w tym 1557 nauczycieli akademickich (178 profesorów).

Rozpoczęte w 1990 roku zmiany strukturalne w Politechnice Śląskiej obejmują:

- zmniejszenie liczby jednostek organizacyjnych, likwidację deficytowych jednostek pomocniczych,
- uruchomienie 4 nowych kierunków studiów,
- uruchomienie na 2 wydziałach dziennych wyższych studiów zawodowych,
- rozszerzenie bazy dydaktycznej (np. przez przejęcie miejskich obiektów sportowych,
- ograniczenie nakładów na remonty, poniżej niezbędnych potrzeb (o ok. 60%),
- zmniejszenie zatrudnienia pracowników nie będących nauczycielami akademickimi o ponad 200 osób oraz likwidacja 90% niepełnych etatów,

- zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych, np. zużycia energii, centralnego ogrzewania, łączności.

Analiza potrzeb finansowych, niezbędnych dla spełnienia założonych zmian organizacyjnych i związanego z tym zwiększenia liczby studentów wskazuje, że dotacja Ministerstwa Edukacji Narodowej powinna być zwiększona o 15-20%.

Projekt budżetu Państwa na przyszły rok w Dziale Szkolnictwo Wyższe MEN przewiduje zmniejszenie o 5% nakładów w porównaniu z rokiem bieżącym, co stoi w absolutnej sprzeczności z naszymi zamierzeniami, zgodnymi z wytycznymi MEN i Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego, a szczególnie potrzebami regionu. Natomiast konsekwencją przyjęcia projektu budżetu będzie konieczność zwolnienia od nowego roku akademickiego ok. 20% pracowników, zmniejszenia liczby studentów i wstrzymanie rozpoczętego procesu zmian strukturalnych.

Proponowane zmniejszenie środków na szkolnictwo wyższe uznajemy za niedopuszczalne i szkodliwe dla Kraju.

- Dyr. W. WYDRYCHIEWICZ - poinformował o otrzymaniu potwierdzenia o dodatkowych funduszach m.in. na wynagrodzenia (1.12.92 r.) i sposobie ich zagospodarowania. W stosunku do nauczycieli akademickich skorygowano regulację płac od 1.06.92 r. oraz przygotowano wypłatę zaliczki z tytułu godzin ponadwymiarowych. W odniesieniu do pozostałych pracowników podwyższono naliczenie funduszu premiewego za IV kwartał. Działania te uzgodniono ze Związkami Zawodowymi.

- Prorektor prof. A. KLIMPEL poinformował o zatwierdzeniu przez MEN projektu (w ramach programu TEMPUS) z Wydziału Budownictwa.

♦ Na zakończenie przyjęto (bez uwag) protokół z poprzedniego posiedzenia. JM Rektor złożył życzenia świąteczne i noworoczne, a w imieniu członków Senatu życzenia dla Władz Rektorskich przekazał prof. S. Węgrzyn.

Z PRAC JM REKTORA

♦ 1 grudnia w Uczelni przebywali przedstawiciele British Council w Warszawie, pani Burford i pan Forest, w celu uzgodnienia dalszej współpracy oraz kontynuacji kursów intensywnej nauki języka angielskiego, które prowadzone są od kilku lat w Uczelni pod patronatem tej instytucji.

♦ W dniach 4-5 grudnia przebywał w Uczelni przedstawiciel Ambasady Amerykańskiej w Warszawie pan Coleman J. Nee, odpowiedzialny za współpracę naukową i technologiczną między Polską i USA. Nasz gość spotkał się

z Kierownictwem Uczelni oraz zwiedził Wydział Architektury i Wydział Automatyki, Elektroniki i Informatyki. Przedyskutowano możliwości rozszerzenia kontaktów z uczelniami amerykańskimi.

◆ W dniach 8-9 grudnia przebywali w Uczelni prorektorzy z Wyższej Szkoły Technicznej w Ostrawie, panowie Kamiński i Müller. Podczas spotkania z Kierownictwem Uczelni dokonano wymiany doświadczeń w zakresie kształcenia i programów nauczania.

◆ Kolejna konferencja rektorów uczelni technicznych z udziałem v-ce Ministra prof. R. Dudy odbyła się w dniach 10-11 grudnia w Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie. W konferencji uczestniczył JM Rektor prof. W. Winkler. Omówiono m.in. aktualną sytuację finansowania badań naukowych oraz perspektywy podstawowego finansowania szkolnictwa wyższego. Należy się liczyć z tym, że realne dotacje MEN na działalność podstawową Uczelni ulegną w roku 1993 obniżeniu. Przedyskutowano ponadto zasady przyjęć na I rok studiów w bieżącym roku akademickim. Z danych na ten temat wynika, że Politechnika Śląska - jako jedna z niewielu uczelni technicznych w kraju - zwiększyła liczbę przyjętych. Główną przyczyną braku kandydatów na studia techniczne - jak stwierdzono - jest słabnące zainteresowanie młodzieży kierunkami ścisłymi w związku z brakiem możliwości adekwatnego do wykształcenia zatrudnienia i niskimi płacami.

◆ 16 grudnia odbyło się - jak co roku - przedgwiazdkowe spotkanie robocze Kierownictwa Uczelni z Prezydium Związku Nauczycielstwa Polskiego w Pol. Śl. Przedyskutowano najistotniejsze problemy socjalne pracowników oraz zasady dalszej współpracy między Władzami Uczelni i ZNP.

◆ 17 grudnia w Katedrze p.w. św. Piotra i Pawła w Gliwicach została odprawiona msza św. w intencji środowiska akademickiego. Po jej zakończeniu odbyło się spotkanie opłatkowe pod przewodnictwem Księdza Bpa Jana Wiczorka. W imieniu naszego środowiska życzenia dla biskupów i duszpasterzy akademickich złożył JM Rektor prof. W. Winkler. Spotkanie uświetnili swoim występem członkowie Akademickiego Chóru Pol. Śl. odśpiewując kilka popularnych kolęd polskich.

◆ 18 grudnia odbyło się spotkanie opłatkowe zorganizowane przez prorektora ds. Dydaktyki prof. B. Pochopienia dla Prodziekanów. Spotkanie odbyło się w bardzo sympatycznym i koleżeńskim nastroju. Podobne spotkanie zorganizował 21 grudnia JM Rektor dla Dziekanów.

STOPNIE NAUKOWE, STANOWISKA

◆ W grudniu 1992 r. stopień doktora uzyskali:

- mgr inż. arch. Mirosław BOGDAN z Katedry Projektowania Architektonicznego (RAR - 10.12.92 r., promotor - prof. dr inż. arch. Wiktor JACKIEWICZ);

- mgr inż. Maria WŁODARCZYK-MAKUŁA z Politechniki Częstochowskiej (RI - 14.12.92 r., promotor - doc. dr hab. inż. Irena TWARDOWSKA);

- mgr inż. Jarosław MLONKA z Katedry Energetyki Procesowej (RM - 15.12.92 r., promotor - prof. dr hab. inż. Jerzy TOMEK);

◆ Stopień doktora habilitowanego uzyskali:

- dr inż. Edward HRYNKIEWICZ z Instytutu Elektroniki (RAu - 26.05.92 r., zatwierdzenie przez CK ds. TNiSN - 30.11.92 r.);

- dr inż. Gabriel WRÓBEL z Katedry Mechaniki Technicznej (RME - 24.01.92 r., zatwierdzenie przez CK ds. TNiSN - 30.11.92 r.).

◆ Minister Edukacji Narodowej mianował na stanowisko profesora zwyczajnego Pol. Śl. z dniem 1.11.92 r. prof. dra inż. Włodzimierza SIKORĘ (Instytut Mechanizacji Górnictwa, RG).

◆ JM Rektor mianował na stanowisko profesora nadzwyczajnego Pol. Śl. z dniem 15.12.92 r. na okres pięciu lat następujące osoby:

- doc. dr hab.inż. Krystian KALINOWSKI (Instytut Elektryfikacji i Automatyzacji Górnictwa, RG),

- doc. dr hab. inż. Andrzej KARWOWSKI (Instytut Elektroniki, RAu),

- doc. dr hab. inż. Henryk PRZYBYŁA (Katedra Organizacji i Ekonomiki Górnictwa, RG),

- doc. dr hab. inż. Andrzej WITKOWSKI (Instytut Maszyn i Urządzeń Energetycznych, RME),

- doc. dr hab. inż. Aleksander ŻYWIEC (Instytut Maszyn i Urządzeń Elektrycznych, RE).

Wręczenie nominacji odbyło się 15 grudnia 1992 r.

Gratulacje!

RAPORT O STANIE NAUCZYCIELI AKADEMICKICH

Przedstawiony na posiedzeniu Senatu w dniu 7.12.92 r. raport składa się z dwóch części i zawiera dane statystyczne, analizę ilościową i charakterystykę obecnego stanu nauczycieli akademickich z podziałem na posz-

czególne Wydziały oraz wyniki okresowej oceny nauczycieli akademickich, przeprowadzonej w pierwszym półroczu 1992 r. Z części pierwszej raportu zamieszczamy wybrane fragmenty, natomiast część drugą publikujemy w całości.

Charakterystyka kadry nauczycieli akademickich

Uczelnia zatrudnia obecnie 1553 nauczycieli akademickich (wg stanu z 15.11.92 r.). Struktura kadry jest następująca:

profesorowie tytułarni	- 7%
profesorowie mianowani	- 4%
docenci ze stopniem dra hab.	- 2%
adiunkci	- 44%
asystenci	- 29%
wykladowcy	- 3%
st. wykładowcy	- 8%
lektorzy i instruktorzy	- 1%

Pocieszającym jest fakt, że 29% (449 osób) stanowią asystenci, ale mniej korzystnie przedstawia się średni wiek nauczycieli akademickich, który wynosi 47 lat, w tym profesorów tytułarnych - aż 60 lat i adiunktów - 46 lat. Najwięcej profesorów tytułarnych jest na Wydziale Górnicztwa Geologii - 17 oraz na Wydz. Automatyki, Elektroniki i Informatyki, Wydz. Chemicznym i Wydz. Inżynierii Materiałowej, Metalurgii, Transportu i Zarządzania - po 14.

Wydz. Automatyki, Elektroniki i Informatyki przoduje pod względem liczby asystentów - 102, ostatnim w tej klasyfikacji jest Wydz. Mechaniczny Energetyczny - 14.

Wobec tendencji MEN zmierzającej do zwiększenia liczby studentów przypadających na jednego nauczyciela akademickiego, interesująca jest wartość tego wskaźnika w naszej Uczelni. Wg stanu na dzień 15.11.92 r. w Uczelni studiuje 12 193 osoby, w tym na studiach dziennych 10 100 osób. Przy podanej wyżej liczbie nauczycieli akademickich oznacza to, że średni wskaźnik ten dla Uczelni wynosi 7,85 (w odniesieniu tylko do studiów dziennych - 6,5), a na poszczególnych Wydziałach zawiera się w przedziale od 5,2 (RAr) do 14,1 (RI). Nie mniej interesująca jest liczba studentów przypadających na jednego profesora. Według założeń przyjętych przez Kierownictwo Uczelni w zakresie polityki mianowania profesorów nadzwyczajnych, wskaźnik ten na danym kierunku kształcenia nie powinien być mniejszy od 30 (w odniesieniu do studiów dziennych). Aktualnie jego wartość mieści się w przedziale od 40 (RME) do 116,2 (RI). W klasyfikacjach tych nie uwzględniono jednostek, które prowadzą dużo zajęć dla studentów innych Wydziałów (RMF, RCh). Należy także podkreślić, że podane

wskaźniki zapewne się zmniejszą po pierwszym semestrze nowo przyjętych studentów.

Raport zawiera również dane dotyczące liczby tytułów profesorskich i stopni naukowych. W latach 1987-92 tytuł profesorski uzyskało 57 osób, w tym tytuł profesora zwyczajnego - 18 (tytuł prof. zwycz. nadawano do czasu wprowadzenia nowej Ustawy, tj. do 12.09.1990 r.). Jednocześnie w podanym okresie odeszło z Uczelni aż 31 profesorów tytułarnych, zaś w latach 1993-95 odejdzie na emeryturę 27 profesorów tytułarnych. Oznacza to, że spośród obecnych profesorów mianowanych i doktorów habilitowanych co najmniej 9 osób rocznie powinno uzyskiwać tytuł profesora, by Uczelnia mogła utrzymać obecny stan, tj. 108 profesorów tytułarnych. Że nie jest to niemożliwe świadczą o tym dane z lat 1990 i 1992. W latach tych liczba osób, które uzyskały tytuł naukowy wynosiła odpowiednio - 11 i 9. Wymaga to jednak właściwego podejścia do sprawy awansów ze strony Dziekanów i Rad Wydziałów.

W latach 1987-92 stopień doktora habilitowanego uzyskało 91 osób, w tym 41 osób spoza Uczelni. Najwięcej habilitacji pracowników własnych było w tym okresie na dwóch Wydziałach (RAu - 10 i RG - 10). Stopień doktora uzyskało łącznie 210 osób, spośród których aż 111 osób spoza Uczelni. Do Wydziałów o największej liczbie doktoratów uzyskanych przez pracowników Uczelni należą: RAu (20), RM (15), RG (14), RME (13), RMT (10).

Wnioski z okresowej oceny nauczycieli akademickich

1. Przeprowadzona ocena okresowa nauczycieli akademickich była pierwszą próbą punktowego zestawienia osiągnięć w działalności dydaktycznej, naukowej i organizacyjnej. Za okres oceny przyjęto lata 1987-1991. Pomimo wielu uwag krytycznych, nie zawsze zresztą merytorycznie uzasadnionych, ten system oceny generalnie spełnił swoje zadanie. System ten powinien zostać udoskonalony, uwzględniając wszystkie uwagi konstruktywne. W najbliższych tygodniach powołany zostanie zespół, który zajmie się przygotowaniem udoskonalonej wersji systemu oceny punktowej.

2. Sposób podejścia do realizacji oceny był na różnych wydziałach różny. W wielu przypadkach, w ramach tego samego wydziału czy instytutu, zastosowano dość swobodną interpretację w zakresie punktowego ujęcia osiągnięć. Nie to zresztą było najważniejsze, ważne natomiast było, że była okazja do wykazania w danym środowisku (zakładzie, katedrze, instytucie), że dany pracownik wyrasta wyraźnie ponad przeciętność, jest przeciętny, jest poniżej przeciętności czy wreszcie, że został oceniony negatywnie. Jak się okazało, najtrudniej było

zdobyć się danemu kierownikowi jednostki organizacyjnej, czy też komisji wydziałowej, na wydanie oceny negatywnej. Na ogólną liczbę 1553 nauczycieli akademickich, tylko 21 otrzymało oceny negatywne, w tym trzech pracowników samodzielnych. Dalszych 18 osób otrzymało oceny pozytywne z zastrzeżeniem, co według przyjętych zasad (i Statutu) do niczego nie upoważnia; chodzi tu o zapowiedzianą za rok ponowną ocenę tych pracowników.

Rodzi się więc pytanie zasadnicze: czy uzyskane rezultaty świadczą o tym, że jest bardzo dobrze?

Obawiam się, że niestety tak nie jest, o czym mówi się prywatnie, ale nie oficjalnie.

3. Jest wiele zastrzeżeń do formalnej strony przeprowadzonej oceny. Zwracały na to uwagę obydwie Związki Zawodowe, zwracało uwagę Kierownictwo Uczelni. Dotyczy to przede wszystkim faktu, że zgodnie z wytycznymi oraz statutem, osoba oceniana powinna zostać powiadomiona na piśmie o wyniku oceny, zarówno przy ocenie pozytywnej, jak i negatywnej. Mimo wielokrotnych apeli i przypomnień tej zasady przez Kierownictwo Uczelni, ciągle dochodzą do nas informacje, że tego dotąd nie zrobiono. Zobowiązuję zatem panów Dziekanów do sprawdzenia faktycznego stanu rzeczy i dopilnowania, aby powyższa zasada została zrealizowana, zaś wyniki oceny powinny się znaleźć w aktach osobowych pracowników, przechowywanych w danej jednostce organizacyjnej.

Przypominam także, że zgodnie ze statutem osoby, które uzyskały ocenę negatywną powinny zostać ocenione ponownie po roku od daty tegorocznej oceny. W przypadku ponownej oceny negatywnej, kierownik jednostki organizacyjnej powinien wystąpić z wnioskiem o rozwiązanie stosunku pracy z danym nauczycielem akademickim. (Rektor)

DYDAKTYKA

U C H W A Ł A Senatu Politechniki Śląskiej w Gliwicach z dnia 7 grudnia 1992 r.

w sprawie zasad doboru kandydatów na poszczególne kierunki studiów w Politechnice Śląskiej w roku akademickim 1993/94

Na podstawie art. 141 ust. 1 ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym (Dz.U. z 1990 r. Nr 65, poz. 386) Senat Politechniki Śląskiej w Gliwicach na swym posiedzeniu w dniu 7 grudnia 1992 r. uchwała, co następuje:

§ 1

1. Wstęp na I rok studiów dziennych - na kierunkach: automatyka i robotyka (Wydział Mechaniczny Technologiczny), budownictwo, elektrotechnika, fizyka techniczna, górnictwo i geologia, inżynieria chemiczna i procesowa, inżynieria materiałowa, matematyka, mechanika i budowa maszyn, metalurgia, technologia chemiczna, wychowanie techniczne - jest wolny, o ile liczba kandydatów będzie nie większa od ustalonego limitu miejsc.

2. W przypadku gdy liczba kandydatów na określonym kierunku studiów jest większa od liczby miejsc, zasadniczym elementem postępowania kwalifikacyjnego jest rozmowa kwalifikacyjna, której pozytywny wynik decyduje o przyjęciu kandydata.

§ 2

1. Kandydatów na I rok studiów dziennych na pozostałych kierunkach opowiadują sprawdziany przedmiotowe z:

a) na kierunku architektura i urbanistyka

- uzdolnień architektonicznych

b) na kierunkach: automatyka i robotyka (Wydział Automatyki, Elektroniki i Informatyki), elektronika i telekomunikacja, informatyka, transport zarządzanie i marketing

- matematyki

- fizyki

c) na kierunku inżynieria środowiska

- matematyki

- fizyki lub chemii (do wyboru przez kandydata).

Sprawdziany z matematyki, fizyki i chemii są jednocześnie sprawdzianami pisemnymi.

Oceny uzyskane ze sprawdzianów przedmiotowych są wyrażane w punktach.

O przyjęciu kandydata na dany kierunek studiów decyduje suma uzyskanych przez niego punktów, której minimalną wartość dla każdego kierunku określa Uczelniana Komisja Rekrutacyjna w porozumieniu z Wydziałowymi Komisjami Rekrutacyjnymi, po podsumowaniu wyników sprawdzianów przedmiotowych.

§ 3

1. Kandydat na I rok studiów dziennych, który pomyślnie przeszedł postępowanie kwalifikacyjne w zakresie obowiązującym na danym kierunku studiów, a nie został dopuszczony do studiowania, np. z powodu braku miejsc, może uzyskać zgodę na studiowanie w charakterze wolnego słuchacza.

2. Wolny słuchacz, który uzyska zaliczenie I roku studiów na danym kierunku zostaje stu-

dentem po immatrykulacji i złożeniu ślubowania.

3. Studiowanie w charakterze wolnego słuchacza jest odpłatne. Podstawę ustalania odpłatności stanowi planowany koszt zajęć dydaktycznych, a o jej wartości decyduje rektor.

§ 4

1. Wstęp na I rok studiów wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych jest wolny na wszystkie te kierunki studiów, na których liczba kandydatów jest nie większa od ustalonego limitu miejsc.

2. W przypadku gdy liczba kandydatów na określonym kierunku studiów jest większa od ustalonego limitu miejsc, zasadniczym elementem postępowania kwalifikacyjnego jest rozmowa kwalifikacyjna, której pozytywny wynik decyduje o przyjęciu kandydata.

3. Studiowanie na studiach wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych jest odpłatne. Podstawę ustalania odpłatności stanowi planowany koszt zajęć, a o jej wysokości decyduje rektor.

§ 5

Laureaci i finaliści olimpiad przyjmowani są na I rok studiów w pierwszej kolejności zgodnie z zasadami określonymi w Uchwałach Senatu Politechniki Śląskiej w Gliwicach z dnia 2 grudnia 1991 r. w sprawie zasad przyjmowania na I rok studiów w Politechnice Śląskiej w roku akademickim 1992/93 i 1993/94 laureatów i finalistów olimpiad.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

◆ Wyjazdy, przyjazdy

• W grudniu 1992 r. pracownicy Uczelni wyjechali do ośmiu krajów. Zarejestrowano 34 wyjazdy z następującym rozkładem geograficznym: Czecho-Słowacja (14 osób), RFN (12), Dania (3) oraz Egipt, Francja, Honkong, Rosja i Wielka Brytania (po jednej osobie). A oto cel wyjazdów: wymiana - 14 osób, konsultacje - 10, konferencje - 7 i staże - 3 osoby.

• W Uczelni gościliśmy w tym okresie 22 osoby z takich krajów, jak: Czecho-Słowacja (12), Ukraina (5), Rosja (3) i RFN (2). 16 osób przebywało w ramach wymiany, 6 - na zaproszenia.

FUNDACJA NA RZECZ POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ

Jak już informowaliśmy w październikowym numerze „Z ŻYCIA...”, w Sądzie Rejonowym

w Warszawie została zarejestrowana FUNDACJA NA RZECZ POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ. Jej Przewodniczącą prof. dr inż. Włodzimierz SIKORA zwrócił się ostatnio do instytucji i przedsiębiorstw, a także różnych firm i osób prywatnych z apelem, którego treść zamieszczamy niżej w całości:

Szanowni Państwo!

Politechnika Śląska w Gliwicach od blisko pół wieku uczestniczy w tworzeniu środowiska inteligencji technicznej na Śląsku, a tysiące jej absolwentów zajmują odpowiedzialne stanowiska w sektorze państwowym i prywatnym.

Aktualne potrzeby Uczelni przewyższają znacznie możliwości finansowe państwa, co odbija się w przyszłości niekorzystnie na działalności zarówno dydaktycznej jak i naukowej. Dla wspomagania działalności Uczelni w takich dziedzinach jak:

- *dokończenie budowy biblioteki i wzbogacanie jej zbiorów,*
 - *pomoc w zakupach aparatury naukowo-badawczej,*
 - *przyznawanie pracownikom naukowym i studentom stypendiów na prowadzenie badań i doskonalenie wiedzy w kraju i za granicą,*
- powołana została „Fundacja Na Rzecz Politechniki Śląskiej”.*

Fundacja nasza pragnąc przyjść z pomocą Uczelni musi posiadać niezbędny kapitał na realizację statutowych celów.

Dla tych z Państwa, którzy zechcą przyjść z pomocą Uczelni podajemy konto bankowe Fundacji:

Bank Śląski SA Katowice I/0 Gliwice
Nr konta 312679-305408-132-3
0020813701

Jednocześnie informujemy, że Fundacja będzie publikowała listę Sponsorów oraz wpisze ich do prowadzonej „Księgi Fundacji”. Bliższe informacje o Fundacji uzyskać można telefonicznie 37-24-53, 37-24-96 lub osobiście w Gliwicach w budynku Rektoratu Politechniki Śląskiej przy ul. Pstrowskiego 7 pokój 105.

BARBÓRKA' 92

Tradycyjne obchody barbórkowe na Wydziale Górnictwa i Geologii rozpoczęła w tym roku konferencja naukowa nt. „Działalność górnictwa węgla kamiennego w warunkach gospodarki rynkowej i ograniczeń ekologicznych” (26-27.11.92), o której pisaliśmy w poprzednim numerze „Z ŻYCIA...”. 27 listopada o godz. 16.00

Dziekan Wydziału prof. B. DRZEŹLA dokonał otwarcia głównej części uroczystości barbórkowej, podczas której odbyło się m.in. wręczenie odznaczeń i stopni górniczych pracownikom Wydziału oraz przechodniej honorowej szpady górniczej przodującej grupie studenckiej, no i „skok przez skórę”. Uroczystość uświetnili swoją obecnością licznie zgromadzeni goście i Władze Uczelni z JM Rektorem.

29 listopada na Wydziale odbyła się VII Studencka Wystawa oraz Giełda Mineralów i Skamieniałości; w programie - przegląd i ocena wystawionych kolekcji przez komisję konkursową oraz ogłoszenie wyników konkursów na najciekawsze kolekcje skamieniałości i minerałów świata, a także najciekawszą kolekcję dydaktyczną z Górnego Śląska.

Odchody zakończono 3 grudnia uroczystą Mszą Św. w intencji pracowników i studentów Wydziału w Kościele p.w. św. Michała przy ul. Łużyckiej.

Przewodniczącym Komitetu Obchodów „Dnia Górnika” był dr inż. Jan BĄK.

DLACZEGO STUDIUJĄ?

W listopadzie 1992 r. ukazała się publikacja Jerzego BRODY i Wacława PLUSKIEWICZA z Instytutu Organizacji i Zarządzania Przedsiębiorstwem poświęcona motywom edukacyjnym studentów I semestru Politechniki Śląskiej. Zachętą do podjęcia przez Autorów badań na ten temat (które przeprowadzono w październiku 1992 r.), było zniesienie egzaminów wstępnych na większości wydziałów i wprowadzenie na niektórych tzw. sprawdzianów kwalifikacyjnych. Narzędziem badań była ankieta anonimowa rozprawiona wśród 1040 studentów I semestru, czyli wśród 1/4 nowo przyjętych. Ankietowana próba miała charakter kwotowo-losowy.

Uzyskane wyniki badań podzielono na pięć grup tematycznych, tj. motyw podjęcia studiów, cel kształcenia i sylwetka inżyniera, preferowany rodzaj studiów, opinie o egzaminie wstępnym i opinie o opłatach za studia. A oto niektóre dane i ciekawsze wnioski wynikające z tych badań.

Na pytanie, czy możliwość studiowania uważana jest za życiowy sukces, ponad jedna trzecia respondentów odpowiedziała pozytywnie, a prawie jedna czwarta udzieliła odpowiedzi negatywnej. Rozkład odpowiedzi wskazuje na występowanie kilkunastoprocentowych różnic pomiędzy poszczególnymi wydziałami i kierunkami studiów, ale nie są to różnice związane bezpośrednio z brakiem lub koniecznością zdawania egzaminu wstępnego. Pozytywna odpowiedź na takie pytanie nie przesądza jeszcze

na czym polega wartość wyższego wykształcenia, a negatywna, że dla odpowiadających wykształcenie wyższe nie ma żadnej wartości. Wyraźniejszy obraz dają odpowiedzi na pytanie o bezpośrednie motywy wyboru kierunku studiów. Dominującymi motywami były: chęć kontynuowania i rozszerzenia dotychczasowych zainteresowań (prawie 50% odpowiedzi) oraz prestiż związany ze studiowanym kierunkiem i przyszłym zawodem (ok. 30%). Znacznie wyżej od przeciętnej na pierwszy motyw wskazywali studenci Wydziałów: Architektury, Aut. El. i Inf. oraz Mat.-Fiz., a na drugi - studenci kierunków Zarządzanie i Informatyka. Dla znacznej części respondentów istotnymi okazały się motywy nie związane z kierunkiem i wykształceniem wyższym, takie jak chęć uniknięcia służby wojskowej, czy chęć późniejszego rozpoczęcia pracy zawodowej. Nikłym motywem wyboru kierunku studiów okazał się wpływ rodziny lub kolegów (5%). Zniesienie egzaminu wstępnego miało rozstrzygający lub duży wpływ na decyzję o podjęciu studiów dla prawie połowy badanych. Można na tej podstawie przypuszczać, że dla znacznej części młodzieży przyjętej bez egzaminu wstępnego możliwość studiowania i posiadanie wyższego wykształcenia nie stanowią wartości samoistnej lub znaczącej. Ten instrumentalny stosunek do studiów i wyższego wykształcenia może też oznaczać przypadkowość w wyborze kierunku studiów, ale nie musi oznaczać ich lekceważenia, bowiem na pytanie, czy po ukończeniu studiów będą skłonni podjąć pracę zgodną z kierunkiem studiów, pozytywnej odpowiedzi udzieliło 75% respondentów. W sumie więc można stwierdzić, że wskazywane motywy podjęcia studiów są zróżnicowane, ale ukazują pragmatyczny stosunek do studiowania i posiadania wyższego wykształcenia.

Pragmatyzm i realizm doszedł do głosu także w wypowiedziach na temat celu kształcenia oraz osobowości inżyniera. Na pytanie, czego spodziewają się po swoich studiach, ok. 50% oczekuje zdobycia solidnej wiedzy zawodowej i uzyskania prestiżowego zawodu. Prawie połowa respondentów stwierdziła również, iż spodziewa się, że podczas studiów oprócz zdobycia wiedzy zawodowej rozszerzy również swoje horyzonty myślowe. Oczekiwania te są zbieżne z opinią respondentów na temat głównego celu kształcenia. Prawie połowa badanych uważa, iż głównym celem powinno być przekazywanie wiedzy wyłącznie zawodowej, a ponad połowa, że oprócz tej wiedzy także elementów wiedzy humanistycznej i socjotechnicznej. W opinii większości respondentów do cech, które powinien posiadać inżynier, należą: pomysłowość i twórczość w myśleniu oraz kompetencja zawodowa. Niewielkie uznanie znalazły umiejęt-

ności organizatorskie; nie znalazły uznania u większości badanych - cechy osobiste i etyczne. Porównanie powyższych preferencji z badaniami, które przeprowadzili Autorzy poprzednio wśród studentów IV roku wskazuje, że wzrosła ranga kompetencji zawodowych. Oznacza to także, iż studenci kończący studia przywiązują większą wagę do umiejętności organizatorskich, cech osobistych i etycznych, niż studenci początkujący.

Z uzyskanych odpowiedzi na temat preferowanego rodzaju studiów wynika, że zdecydowana większość ankietowanych (73%) opowiada się za równoległym istnieniem studiów dziennych magisterskich i inżynierskich. Wynik ten jest zbliżony z odpowiedziami studentów IV roku (78%). Bardzo podobna zbliżność poglądów występuje także w odpowiedziach na pytanie, czy ankietowany skorzystałby z możliwości podjęcia studiów inżynierskich zamiast magisterskich. Twierdząco odpowiedziało 25% ankietowanych (zarówno na I semestrze jak i na VIII), przecząco - 20% z semestru I i 25% z semestru VIII.

Na pytanie dotyczące celowości utrzymania egzaminu wstępnego, najwięcej zwolenników miało rozwiązanie polegające na przeprowadzeniu egzaminu na te kierunki, na które zgłosiło się więcej kandydatów, niż wynosi limit miejsc (44%). Za rozwiązaniem tym opowiadali się głównie studenci Automatyki, Elektroniki i Informatyki, Transportu, Zarządzania i Architektury. Przeciwnicy egzaminu wstępnego stanowili 39% badanych. Zwolenników powszechnego egzaminu wstępnego było niewiele, tylko 12%. Na pytanie dodatkowe, skierowane tylko do studentów Architektury i dotyczące potrzeby przeprowadzania egzaminu wstępnego z rysunku, ankietowani udzielili twierdzącej odpowiedzi prawie jednomyślnie. Wybrany kierunek studiów aprobują ponad połowa ankietowanych, ale występują tu istotne różnice na poszczególnych wydziałach. Najmniej opinii aprobujących było na Wydziale Mech. Energ. oraz na kierunkach Inż. Mat. (po 28%), najwięcej na kierunku Automatyka (75%) i Transport (69%). Inny kierunek studiów chciałoby wybrać 15% ankietowanych. Można zatem oczekiwać, że część studentów niezadowolonych z kierunku studiów, będzie podejmować próbę przeniesienia się na preferowany przez siebie kierunek. Znaczna część ankietowanych (26%) stwierdziła, że byłaby usatysfakcjonowana inną, niż Politechnika Śląska, uczelnią. Taką odpowiedź udzieliło np. aż 42% ankietowanych z Wydziału Chemicznego, ale na kierunku Transport takich odpowiedzi nie było wcale. Wśród wskazywanych uczelni, które byłyby dla ankietowanych najwłaściwsze,

zdecydowanie przodują uniwersytety (najczęściej Uniwersytet Śląski).

I wreszcie ostatni blok tematyczny: odpłatność za studia. Na pytanie, czy zdecydowałby się Pan na podjęcie studiów gdyby były płatne, aż 1/3 ankietowanych odpowiedziała negatywnie, a prawie połowa nie miała na ten temat wyrobionego zdania. Z kolei na pytanie, czy zdecydowałby się Pan na kontynuowanie studiów, gdyby za rok wprowadzono odpłatność za nie, spadła o 10% liczba niezdecydowanych, ale wzrosła liczba odpowiedzi pozytywnych, sugerujących, iż mimo wprowadzenia odpłatności, studia byłyby kontynuowane. Dane te mogą świadczyć bądź o sytuacji materialnej ankietowanych, bądź też o silnej woli kontynuowania studiów. Ostatnie pytanie brzmiało: Jaką kwotę byłby Pan w stanie płacić za semestr studiów? 25% ankietowanych stwierdziło, że nie stać ich na żadną opłatę, 23% - nie miało zdania, 30% - do 0,5 mln zł, 17% - 0,5-1,0 mln zł. Dane te nie pozwalają na ocenę możliwości finansowych ankietowanych i ich rodzin, ale istotne jest, że znaczna część studentów oswaja się z perspektywą odpłatności za studia i próbuje formułować własny w tej sprawie pogląd.

Z DZIAŁALNOŚCI OBIDD

O celowości w pracy dydaktyczno-wychowawczej szkoły wyższej

Współczesna szkoła przygotowuje młodych ludzi do życia i pracy w nowych warunkach społecznych - demokratyzacji, a przy tym zmienności. Utrudnia to przewidywanie ról zawodowych i społecznych, jakie przyjdzie pełnić jej wychowankom. Z drugiej strony akcentuje się coraz wyraźniej osobotwórczą rolę wszelkich typów szkół. Z każdego etapu kariery szkolnej uczący się powinien wychodzić duchowo bogatszy, osobowościowo bardziej wszechstronny, zawodowo sprawniejszy, życiowo bardziej zaradny¹.

Wszechstronnie rozwinięta osobowość - harmonijnie ukształtowany człowiek, to najbardziej ogólny cel pracy dydaktyczno-wychowawczej wszystkich typów szkół, także wyższych.

Doskonalenie osobowości studentów uczelni technicznej nie może być dziełem przypadku, lecz pracą celową i w pełni świadomą. Od określenia tych celów, ich rozumienia, a także umiejętności realizacji zależy wartość pracy każdego nauczyciela akademickiego.

Dokonujące się zmiany w organizacji pracy dydaktyczno-wychowawczej szkół wyższych stawiają ten problem w nowym świetle. Powinny być one podporządkowane realizacji określonej sylwetki osobowej absolwenta danego kierunku

studiów. W pracach nad określaniem celów kształcenia w szkołach wyższych i opracowywaniem sylwetek osobowych absolwentów przyjmuje się następujące założenia:

- celowość oznacza konieczność jednoznacznego rozumienia wszystkich działań wykonywanych przez nauczycieli akademickich i studentów,
- cel studiowania, to świadomie założony efekt, postulowany stan rozwoju osobowości studentów w zakresie wiedzy, umiejętności, postaw, przekonań itp.,
- cele studiowania stanowią kryterium doboru i układu treści i metod nauczania, form organizacji pracy studentów, środków dydaktycznych, metod kontroli i oceny efektów pracy studentów itp. Warunkują więc całą stronę realizacyjną procesu dydaktycznego.

Jakie konsekwencje praktyczne wynikają z takich założeń dla każdego nauczyciela akademickiego?

1. **Formułowane cele** powinny być dostrzegalne, wykonalne, rzeczowe i wymierne².

2. **Konkretyzowanie celów** dydaktyczno-wychowawczych poszczególnych zajęć powinno być dokonywane przez wyprowadzanie ich z celów ogólnych. Cele kształcenia mają bowiem hierarchiczny układ:

cele i zadania dydaktyczno-wychowawcze szkoły wyższej

sylwetka osobowa absolwenta danego kierunku studiów

rola poszczególnych przedmiotów w realizacji sylwetki osobowej absolwenta (przy zachowaniu korelacji międzyprzedmiotowej)

cele dydaktyczno-wychowawcze poszczególnych zajęć w ramach danego przedmiotu

Realizacja celów niższego stopnia przyczynia się do realizacji celów nadrzędnych. W realizacji tych celów uczestniczy więc każdy nauczyciel, nawet pracujący ze studentami w najmniejszym wymiarze godzin.

Cele dydaktyczno-wychowawcze szkół wyższych (zapewnienie studentom wykształcenia pozwalającego czerpać z dorobku ludzkości, pomnażać go, zajmując właściwe miejsce w społeczeństwie, prowadzić badania naukowe, samodzielnie i twórczo rozwiązywać problemy, uczestniczyć w życiu kulturalnym, publicznym itp.) oraz sylwetki osobowe absolwentów poszczególnych kierunków studiów powinny charakteryzować dojrzałą osobowość, wszechstronnie

rozwinętą, umożliwiającą skuteczne wypełnianie różnych ról społecznych. Inne ilościowe i jakościowe treści kształcenia, bogatsze formy organizacyjne, środki dydaktyczne, metody nauczania, pozycja studentów, kontakt z ludźmi dokonującymi odkryć naukowych itp. stawiają szkołę wyższą w uprzywilejowanej sytuacji zarówno jeśli chodzi o wzbogacanie osobowości studentów ukształtowanej na niższych szczeblach kształcenia, jak i inicjowania rozwoju cech osobowości charakterystycznych dla uprawianego procesu studiowania.

W oparciu o kategorię celów ogólnych każdy z nauczycieli akademickich określa rolę swojego przedmiotu w ich realizacji, a następnie rozpisuje tę rolę na konkretne cele realizowane w toku kolejnych zajęć. Etap konkretyzacji celów wymaga świadomości, że:

- **osobowość**, to zespół cech: zintegrowany (funkcjonujący całościowo), dynamiczny (ulegający przeobrażeniom niemal w ciągu całego życia), ukształtowany w warunkach życia społecznego (w kontaktach z innymi ludźmi),
- **cecha psychiczna**, to względnie trwałe element osobowości określający jej treść. W sposób najbardziej ogólny w osobowości człowieka wyodrębnia się cechy³:

INSTRUMENTALNE

WIEDZA: zasób przyswojonych informacji z różnych dziedzin, odzwierciedlenie w umyśle obiektywnych relacji między zjawiskami

ZDOLNOŚCI: właściwości psychofizyczne warunkujące sprawne działanie w określonym kierunku

INTELIGENCJA: ogólna zdolność umysłowa wpływająca na efektywność działań wymagających udziału procesów myślenia

SPRAWNOŚCI: umiejętność przełożenia przyswojonej wiedzy na język czynności

KIERUNKOWE

POSTAWY: ustosunkowanie się do przedmiotów, ludzi, sytuacji i samego siebie, będące wyrazem zintegrowanych norm i zasad postępowania

PRZEKONANIA: utrwalone sądy o określonym stanie rzeczy

WARTOŚCI: przedmiot potrzeb, aspiracji, dążeń, kryterium zachowań i oceny zdarzeń

ZAINTRESOWANIA: nasilone tendencje do podejmowania działań zmierzających do lepszego poznania rzeczywistości

Cechy instrumentalne dotyczą intelektualno-poznawczej sfery osobowości, zaś kierunkowe emocjonalno-wolicjonalnej. Zakresy znaczeniowe większości tych cech wzajemnie się zająbiają, przy czym niektóre z nich uznaje się za wiodące. W grupie cech instrumentalnych wiodącą rolę odgrywa *wiedza*, a w grupie cech kierunkowych - *postawy*. Im bogatsza wiedza, tym trafniej człowiek ocenia zdarzenia, łatwiej dostrzega złożoność otaczającej rzeczywistości, przejawia większą plastyczność w zachowaniach, racjonalnej działa itp. Natomiast postawy stanowią główną siłę ukierunkowującą i dynamizującą zachowania człowieka.

- **konkretyzacja** celów powinna obejmować zarówno cechy instrumentalne, jak i kierunkowe. W największym skrócie polega ona na odpowiedzi na następujące pytania:

a) co student w wyniku uczestnictwa w konkretnych zajęciach powinien znać, rozumieć (zakres przyswojonej wiedzy) oraz umieć wykonać w oparciu o tę wiedzę (sprawności intelektualne i manualne), a także

b) o czym powinien być przekonany, jakie postawy powinien przejawiać w związku z tą wiedzą i umiejętnościami jej stosowania w różnych działaniach (jedność kształcenia i wychowania).

3. **Konkretyzowanie celów** dydaktyczno-wychowawczych jest umiejętnością trudną. Pomocne w tym zakresie mogą okazać się różnego rodzaju *taksonomie* zamieszczane w literaturze dydaktycznej, np. B.S. Bloom, J.P. Guilford, Cz. Nosala, M. Obarý itp. Nie są to obowiązujące wzory, ale mogą służyć jako przykłady przy opracowywaniu taksonomii celów nauczania poszczególnych przedmiotów. Ze zrozumiałych względów powinien je opracowywać każdy nauczyciel na własny użytek. A równocześnie powinno istnieć porozumienie w tym zakresie pomiędzy nauczycielami akademickimi pracującymi ze studentami danego roku czy specjalności. Opracowywane zbiorowo taksonomie zapobiegają zapomnieniu kategorii ważnych dla końcowych efektów kształcenia, a także czynią realizację celów skorelowaną, odpowiednio rozłożoną w czasie, o właściwym wymiarze merytorycznym, a więc bardziej skuteczną.

W każdym przypadku taksonomie te powinny obejmować:

- struktury informacyjne (systemy pojęć),
- procesy poznawcze (analiza, synteza, abstrahowanie, uogólnianie),
- procesy kształcące myślenie odtwórcze (al-

gorytmiczne) i myślenie twórcze (heurystyczne, innowacyjne),

- procesy motywacyjne (motywy uczenia się, planowanie działań, samokontrola, samoocena),
- procesy emocjonalne (konstruktywne reagowanie na poszczególne efekty i czynności kształcenia).

Inicjatywa w zakresie tworzenia taksonomii celów kształcenia nie musi należeć do dziekanów, czy kierownictwa katedr i instytutów, może być przejawiana np. przez opiekunów lat czy grup studenckich.

4. **Świadomość celów** dydaktyczno-wychowawczych i umiejętność ich konkretyzacji jest ważna nie tylko dla nauczycieli akademickich, ale także dla studentów. Ich udział w procesie dydaktycznym będzie bardziej aktywny, samodzielny i odpowiedzialny jeśli będą sobie zdawać sprawę z tego, po co zapoznają się z danym zagadnieniem, rozwiązują problem, zadanie, sporządzają projekt itp. Natomiast praca samodzielna wykonywana w domu czy bibliotece realizowana będzie w sposób właściwy studiowaniu.

Stąd uświadamianie tych celów jest ważnym obowiązkiem każdego nauczyciela akademickiego. Jest to bowiem ten rodzaj działań, który bezpośrednio wdraża studentów do *samokształcenia* i *samowychowania*, a tym samym dynamizuje ich pracę nad rozwojem własnej osobowości.

Przypisy

¹Por. F. Januskiewicz: Nowe tendencje w dydaktyce szkoły wyższej. Dydaktyka Szkoły Wyższej 1991, nr 2.

²Por. K. Denek, I. Kuźniak: Cele kształcenia w szkole wyższej i ich formułowanie. Dydaktyka Szkoły Wyższej 1985, nr 2.

³Cz. Wiśniewski: Osobowość - przedmiotem i podmiotem wychowania. Ruch Pedagogiczny 1986, nr 5-6.

WALNE ZEBRANIE ZNP

25 listopada 1992 r. odbyło się Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze Związku Nauczycielstwa Polskiego w Politechnice Śląskiej. Gościem zebrania - o czym informowaliśmy już w poprzednim numerze „Z ŻYCIA...” - był Rektor prof. W. WINKLER. W sprawozdaniu z działalności Rady Związku za okres kadencji od 25.10.1989 r. do 25.11.1992 r. Przewodnicząca dr Bożena PALUCHIEWICZ przedstawiła główne kierunki działalności Związku, zmierzające przede wszystkim do poprawy warunków

placowych i zapewnienia właściwych świadczeń socjalnych pracownikom. Walne zebranie - po wysłuchaniu protokołu Komisji Rewizyjnej - udzieliło absolutorium ustępującej Przewodniczącej i Radzie Związku. W dyskusji programowej sformułowano, a następnie przyjęto uchwały, które będą uwzględnione w działaniach Związku w nowej kadencji. Dokonano wyboru nowych Władz Związku. Przewodniczącą została wybrana ponownie dr B. Paluchiewicz. Do 47-osobowej Rady Związku wybrano 22 członków; pozostałą część składu stanowią przewodniczący Rad Oddziałowych, którzy zostali wcześniej wybrani na Zebraniach Sprawozdawczo-Wyborczych w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Uczelni.

Z grona członków Rady wybrano 11-osobowe Prezydium, którego skład jest następujący:

dr Bożena Paluchiewicz - przewodnicząca
 dr inż. Jacek Majewski - v-przewodniczący
 dr inż. Aleksander Smoliński - v-przewodniczący
 dr inż. Wiesława Specjał - v-przewodnicząca
 dr inż. Krystyna Raszka - sekretarz

oraz mgr inż. Ryszard Hebdzyński, Stanisław Kondel, Urszula Krawczyk, dr inż. Andrzej Naróg, dr inż. Roman Pilorz, dr inż. Roman Weeseley - członkowie Prezydium.

Ponadto członkami Rady wybranymi przez Walne Zebranie są: dr inż. Jolanta Bohdziewicz, dr inż. Lech Dobrowolski, prof. dr inż. Józef Gawroński, Nadia Gruca, dr inż. Kazimierz Juzwa, mgr Elżbieta Leško, dr Stanisław Łoś, dr inż. Rudolf Maciejończyk, dr inż. Danuta Matysek-Majewska, inż. Zbigniew Miłek, doc. dr inż. Jacek Spalek, mgr inż. Bogusław Szewc, dr inż. Krzysztof Walczak.

W skład Komisji Rewizyjnej weszli dr inż. Tomasz Oczkowicz (przew.), dr inż. Jan Kmieć i dr inż. Stanisław Kochowski, natomiast w skład Sądu Koleżeńskiego - Krystyna Tomczyk (przew.), dr inż. Henryk Madej i mgr inż. Jerzy Gembalski.

Zebranie prowadził doc. dr inż. Jacek SPAŁEK

RÓŻNE

◆ 1 grudnia 1992 r. na Wydziale Elektrycznym przy ul. Pstrowskiego 10a otwarto uroczyste klub-bufet pn. AMPEREK. Przecięcia wstęgi dokonał Prorektor ds. Dydaktyki prof. B. POCHOPIEŃ w obecności Władz Dziekańskich, przedstawicieli Instytutów i studentów.

◆ 4 grudnia 1992 r. odbyły się wybory Uczelnianego Komitetu Studentów Zagranicznych. Skład Komitetu przedstawia się następująco:

Faisal Al Ashamali (Jemen, RE) - przewodniczący, Jerzy Kędziera (Czecho-Słowacja, RAu) - z-ca przew. ds. nauki, Kamal Haglan (Jemen, RAr) - z-ca przew. ds. kultury i sportu, De Silva Pereira (Angola, RG) - sekretarz.

◆ 14 grudnia rozstrzygnięty został kolejny, już XXIV „Konkurs na najlepszą pracę dyplomową z elektryki”, ogłoszony przez Oddział Gliwicki Stowarzyszenia Elektryków Polskich. Do konkursu zgłoszono 8 prac dyplomowych z Wydziału Automatyki, Elektroniki i Informatyki oraz z Wydziału Elektrycznego. Ośmioosobowa Komisja Konkursowa, w skład której wchodził m.in. Prezes OG SEP doc. Z. Rozewicz oraz Dziekani prof. T. Glinka i prof. J. Chojcan po wysłuchaniu referatów wygłoszonych przez autorów prac, przyznała dwie równorzędne pierwsze nagrody dla mgra inż. Mirosława CHMIELA i mgra inż. Andrzeja MALCHERA (RAu). Ponadto cztery prace wyróżniono. Laureatom wręczono nagrody pieniężne i okolicznościowe dyplomy.

◆ 15 grudnia w Klubie Pracowników Pol. Śl. przy ul. Banacha odbyło się „Christmas Party” zorganizowane przez lektorów języka angielskiego ze Studium Praktycznej Nauki, Języków Obcych.

◆ 16 grudnia 1992 r. profesor Tadeusz ZAGAJEWSKI, doktor honoris causa Politechniki Śląskiej, obchodził 80 Urodziny. Drogiemu Jubilatowi życzenia z tej okazji złożył w imieniu Kierownictwa Uczelni JM Rektor prof. W. Winkler.

Opracowanie redakcyjne:

dr inż. Marian MIKRUT, Instytut Elektroenergetyki i Sterowania Układów, Gliwice, ul. B. Krzywoustego 2, p. 623, tel. 26-22.